

VÝZVA K DÍLČÍMU PLNĚNÍ č. 5/2021

Smluvní strany

Česká republika – Ministerstvo obrany

Se sídlem: Tychonova 221/1, 160 01 Praha 6 - Hradčany
IČO: 60162694
DIČ: CZ60162694
Zaměstnanec pověřený jednáním: ředitel Vojenského historického ústavu Praha

Datová schránka: hjyaavk
Adresa pro doručování korespondence: Vojenský historický ústav Praha, U Památníku 1600/2, 130 05 Praha 3 - Žižkov
(dále jen „objednatel“)

a

Mgr. Lucie Butcher

zapsaná v živnostenském rejstříku vedeném Úřadem městské části Praha 4

Sídlo: U Michelského mlýna 383/33, 140 00 Praha 4 - Michle
IČO: 72244933
DIČ: CZ7854302071

Datová schránka: z3333pz
Adresa pro doručování korespondence: Blanická 1008/28, 120 00 Praha 2 - Vinohrady
(dále jen „zhotovitel“) na straně druhé,

se na základě čl. V, odst. 5.1. Rámcové dohody o dílo ev.č. 80/5/008/2/2021-1241 ze dne 23.2.2021 (dále jen „dohoda“) dohodly na znění výzvy k plnění takto:

Předmětem výzvy k dílčímu plnění je:

a) závazek zhotovitele - na své nebezpečí a na svůj náklad dodat objednateli výzvu k dílčímu plnění dle specifikace v níže uvedené tabulce.

b) závazek objednatele - řádně a v čas dodanou službu převzít a zaplatit dohodnutou cenu.

Objednáváme u Vás:

p.č.	Název	MJ	Počet	Cena za 1 MJ [Kč]	Cena celkem [Kč]
1.	překlad textu z ČJ do AJ - text Expozice_01 (viz příloha), standardní lhůta, kategorie do 7 000 ZS	ZS	3 163	1,02	3 226,26

Doba plnění: do 5 dnů od doručení výzvy k plnění (dle Rámcové dohody).

Celková cena: se sjednává jako cena nejvýše přípustná cena za splnění dílčí výzvy k plnění, a to ve výši **3 226,26 Kč** (slovy: třítisícdvěstědvacetšest 26/100 korun českých). Zhotovitel není plátcem DPH. V takto stanovené ceně jsou zahrnuty veškeré náklady zhotovitele související s plněním smlouvy.

V Praze dne

V Praze dne

Datum:
2021.10.14
09:24:17 +02'00'

Datum:
2021.10.14
10:28:43
+02'00'

Text k překladu:**EX1-1A****Na úsvitu českých dějin**

Od nejstaršího pravěku vyráběli lidé na našem území štípané a broušené kamenné nástroje a zbraně. Později je odlévali z mědi a bronzu a kovali ze železa. Jejich výrobci jsou anonymní v hlubinách věků, a tak téměř jen z archeologických nálezů odhadujeme společenské uspořádání a náboženské představy. Období se stejnými typy nástrojů a keramikou nazýváme kultury. Ty přesahovaly geografické hranice a naše země byly součástí rozsáhlých kulturních okruhů. Budování hradišť na vrcholcích kopců a hroby se zbraněmi dokládají existenci vyčleněné vrstvy bojovníků. Čechy a Morava náležely k pravlasti Keltů. Kmen Bójů dal naší zemi jméno Boiohemum – Bohemia. Kelty vytlačili germánští Markomani a Kvádové bojující s Římem a Morava se tak stala na krátkou dobu součástí Římské říše. V 5. a 6. století se na jižní Moravě vystřídaly germánské kmeny Herulů a Langobardů, které roku 568 ustoupily kočovným Avarům. Z Podunají později pronikli na Moravu a do Čech Slované, kteří se v roce 624 pod vedením franského kupce Sáma vymanili z avarské nadvlády. Franské prameny uvádí v 9. století v Čechách více knížat, ovšem na konci století zůstal jediný – Přemyslovec Spytihněv I.

EX1-1B1**Velká Morava**

Podle prvních zmínek se vyslanci Moravanů v roce 822 účastnili ve Frankfurtu sněmu franského císaře Ludvíka Pobožného. Roku 831 přijal moravský kníže Mojmír I. a jeho věrní křest a o dva roky později ovládli Nitranské knížectví. Na knížecím stolci jej roku 846 vystřídal synovec Rostislav, který bojoval s východofranským králem Ludvíkem II. Němcem a ovládl Blatenské knížectví v Panonii. Rostislav však byl v roce 870 zajat a Svatoplukem předán Ludvíku II. Za vlády knížete Svatopluka dosáhla Velká Morava největší územní rozlohy, byla přijata pod patronaci Říma a papežů, došlo ke zřízení arcibiskupství a papež Štěpán V. označil Svatopluka jako „krále Slovanů“. Ten si po roce 871 podmanil Čechy a před rokem 885 pokřtil na Moravě biskup Metoděj přemyslovského knížete Bořivoje I. Centrem Velké Moravy byl opevněný areál Mikulčic s kostely, pohřebišti, knížecím palácem, příbytky družiníků a přilehlými osadami řemeslníků. Velkomoravská říše zanikla pod náporom starých Maďarů okolo roku 907 za vlády knížete Mojmíra II.

EX1-1B2**Stát Přemyslovců**

Na konci 9. století ovládal Bořivoj I. hrady chráněnou doménu ve středních Čechách a následně se jeho syn Spytihněv I. roku 895 vymanil z nadvlády Velké Moravy. O něco později vybudoval kníže Boleslav I. družinu bojovníků, podmanil si Čechy a dokončil soustavu správních hradů. S Otou I. Velikým porazil roku 955 Maďary a ovládl Moravu, Slezsko a Malopolsko. V letech 992–1004 byla během krize dynastie a státu ztracena území na východě a Čechy se formálně podřídily Říši. Teprve kníže Oldřich stabilizoval zemi, jeho syn Břetislav I. rozdělil vládu i moravské úděly mezi pět synů a ustanovil nástupnický řád - seniorát. Prvním českým králem se stal roku 1085 Vratislav II., jehož nástupci však mezi sebou o moc bojovali po celé 12. století. Soupeření o vládu ukončil až Přemysl I., kterému

roku 1212 císař Fridrich II. potvrdil dědičný královský titul. Přemysl stabilizoval stát, zakládal hrady a města, zavedl rytířskou kulturu a přivedl zemi do vrcholného středověku.

EX1-2A

Za časů knížat a králů

Knížata raně křesťanských Čech stála od 9. století v zájmové sféře východofranských králů a poté panovníků Svaté říše římské. Soupeřila s nimi i s panovníky Polska a Uher, v 10. století bojovala proti vpádu Maďarů, a nevyhnula se ani vnitřním bojům. Hlavní vojenskou silou byla družina jízdních těžkooděnců i bojovníků s lehčí výstrojí, hmotně závislá na knížeti. Od roku 1198, počínaje Přemyslem Otakarem I., byli českými panovníky dědičně králové, kteří napříště aktivně vstupovali do bojů o římský trůn, podíleli se na křížových výpravách do Prus a zasáhli i do Stoleté války ve Francii. Po smrti posledního krále patriarchálního typu Přemysla Otakara II. museli čeští králové při svých rozhodnutích napříště počítat se sebevědomou šlechtou. I přesto došlo k výstavbě nových královských hradů a posílení městských zbrojnic, zejména za Karla IV. Jádrem vojska v tomto věku tvořila šlechtická těžká jízda, povolávaná na základě lenních vztahů a smluvených kompenzací. Pěchotu poskytovala především královská města. Vedle toho existovala i možnost najímat jako žoldnéře urozené jezdce i neurozené pěšáky.

EX1-2B1

Poslední boje Přemyslovců – první boje Lucemburků

Římský král Rudolf Habsburský připravil v roce 1276 Přemysla Otakara II. vynucenou smlouvou o alpské zemi, zavázal jej k zásnubám syna Václava s habsburskou princeznou a zasel v českém králi myšlenku na odvetu, která skončila Přemyslovou porážkou 26. srpna 1278 v bitvě na Moravském poli. V zemi nastala anarchie, Moravu obsadil Rudolf a Čechy poručník mladého Václava II. Ota V. Braniborský. Situaci stabilizoval až nástup Václava II. na trůn v roce 1283. Když jeho synem Václavem III. Přemyslovci roku 1306 vymřeli po meči, otevřela se cesta k trůnu Lucemburkům. Jan Lucemburský a jeho syn Karel svorně bojovali poprvé v Itálii v letech 1331–1333. Dne 26. srpna 1346 se zúčastnili bitvy u vesnice Crécy (Kresčák), kde se v rámci Stoleté války střetl anglický král Edward III. a francouzský král Filip VI., na jehož straně oba Lucemburkové bojovali. Jan zde padl. Karel později bojoval uvnitř říše - zejména o Braniborsko v letech 1371–1373. Pro posílení českých zemí stavěl nové hrady a doplňoval městské zbrojnice.

EX1-2B2

Proměna rytířského ideálu

Rytířství se zrodilo v západní Evropě 11. –12. století jako kulturní fenomén, který spojoval původní ještě pohanskou tradici bojových družin velmožů s křesťanskou morálkou. Ideály a tradici starších hrdinských eposů postupně nahrazoval rytířskými romány. Rytířství se profilovalo jako systém etických norem a hodnot, které měly korigovat chování jízdního bojovníka - šlechtice k panovníkovi a zbytku společnosti. Vymezovalo spravedlivé vedení boje a milosrdné nakládání s poraženými, avšak s neurozenými bojovníky nepočítalo, a tak ideály rytíře v období od 13. do 15. století opakovaně a častěji narážely na účelné likvidační vedení boje ze strany neurozené pěchoty. V 15. století se proto rytířství oddělilo od své vojenské stránky a zůstalo jen módní hrou šlechty, zatímco v boji urozený těžkooděný jezdec jednal pragmaticky a leckdy tak nedával milost ani urozeným nepřátelům.

EX1-2B3

Území a obyvatelstvo

V české kotlině byly osídleny úrodné nížiny, kdežto hornaté zalesněné pohraničí řídce či vůbec. Od 13. století docházelo k jeho kolonizaci, rozvíjela se města a se souhlasem přemyslovských králů se v nich usazovali Němci a další národnosti. Stejně tak v Uhrách či dnešním Rumunsku. Od konce 14. století docházelo k pronikání českého etnika do převážně německých městských elit. K většímu splynutí českého a německého elementu ale nedošlo. Etnické konflikty se ve větším měřítku objevily až v 15. století. Židé, žijící u nás od 10. století, se věnovali dálkovému obchodu. Od počátku 13. století, stejně jako jinde v Evropě, byli vyčleněni a omezeni ve způsobech obživy. Území českých zemí se v čase měnilo – ve 13. století sahalo k Jaderskému moři, na počátku 14. století zahrnovalo Polsko a Uhry a od roku 1348 k nim patřilo Slezsko, Lužice, Horní Falc a dočasně i Braniborsko. Roku 1526 se české země staly součástí Habsburské monarchie a jejich nástupnických států: Rakouského císařství a Rakousko-uherské monarchie až do jejího zániku v roce 1918.

EX1-3A

Husitský věk

Evropa počátku 15. století trpěla dlouhou společenskou krizí, způsobenou kombinací série neúrodných let, frustrací z morových epidemií předchozích desetiletí, lokálních válek a duchovní nejistoty, vyvolané bojem o papežský stolec. Za této situace vyvolalo v Českém království upálení reformního kazatele Jana Husa 6. července 1415 velký rozruch a zvýšilo zájem o jeho učení. Zásah krále Václava IV. do situace v Praze výměnou novoměstských konšelů a zatýkáním husitů v létě 1419 vedl pouze k první defenestraci a vyhocení situace. Václav poté podlehl mrtvici a o český trůn se přihlásil jeho bratr Zikmund, který se v dalších bojích opíral o české katolíky a vojska křížových výprav. Následovalo patnáct let pro husity většinou vítězných bojů, které však království velice vyčerpaly. Snahu o smír mezi Zikmundem a umírněnými husity mařila frakce radikálních husitů, a teprve jejich porážka v bitvě u Lipan roku 1434 otevřela cestu k jednáním a stabilizaci situace v zemi. Nabyté bojové zkušenosti Češi nicméně využili až do konce století jak v četných bojích mezi uchazeči o český trůn, tak v zahraničí.

EX1-3B1

Jan Hus a císař Zikmund

Reformní ideály Jana Husa našly z počátku sympatie u krále Václava IV. a části české šlechty navzdory papežské klatbě i roztržce s pražským arcibiskupem. Císař Zikmund, který byl protektorem koncilu v Kostnici, měl na reformě církve také značný zájem. Hus nebyl jeho nepřítelem a císař napjatě očekával, jak budou české reformní myšlenky koncilem přijaty. Slyšení změněné koncilem v soudní proces udělilo Husovi punc kacíře a udělalo z něj figurku, kterou musel císař neplánovaně obětovat, čímž zažehl jednu z prvních jisker husitských válek.

Zrod husitské vojenské síly

Síla husitských vojsk se po vypuknutí bojů roku 1419 zrodila během pouhých dvou let. Reformační odhodlání by samo o sobě nestačilo – kromě něj se na vzniku a vývoji husitských vojsk podílelo spojení lidského potenciálu venkova s městy, která byla schopná dodat vojskům materiální zajištění včetně nejmodernějších palných zbraní. Hejtmané, kteří se

ujímali velení, byli příslušníci nižší šlechty, kteří za sebou měli zhruba 10 let nedávných vojenských zkušeností z předchozí žoldnéřské služby či zbojnického způsobu života.

EX1-3B2

Obléhací válka a palné zbraně

K dobývání hradů a měst sloužila v Evropě až do vrcholného středověku čistě mechanická artilerie. Experimentování se zbraněmi na černý střelný prach začalo před polovinou 14. století a během dalších 150 let se jejich užívání postupně rozšířilo. Velké obléhací praky (trebuchety) i jiné metací stroje byly v důsledku toho postupně vytlačeny na vedlejší kolej a po roce 1500 se až na výjimky téměř neužívaly. Kapacity pro výrobu děl i ručních palných zbraní, střelného prachu a zajištění obsluhy mohla poskytnout prakticky pouze města.

Doba českých žoldnéřů

Porážkou husitských radikálů v bitvě u Lipan 1434 husitské válečnictví nezaniklo. Češi bojovali ve druhé polovině 15. století v německých regionech římské říše, v Uhrách a v Polsku. Zatímco na delší dobu se nechávali najímat členové bývalých husitských polních vojsk, lidé z měst působili často krátkodobě jako sezónní žoldnéři. Symbolickou tečku za slávou českých žoldnéřů a vozové hradby udělala porážka u Schönbergu roku 1504, kde nad českým vojskem zvítězili nastupující němečtí žoldnéři – landsknechti.

EX1-4A

Nový věk - věk bouří

Velké válečné události neklidného 16. století se českým zemím většinou vyhnuly, s výjimkou dílčích střetů kolem prvního stavovského odboje roku 1547. Německá selská válka z let 1524–1525 se českého království prakticky nedotkla a přes trvalé napětí mezi katolíky a protestanty v království nikdy nedošlo k vnitřním náboženským válkám, jimiž částečně trpěly německé země a ve druhé polovině století zejména Francie. O to více se však čeští ozbrojenci uplatnili v zahraničí. Proti Osmanské říši válčili již u Moháče roku 1526, kde padl český a uherský král Ludvík Jagellonský. O tři roky později pomáhali jeho nástupci Ferdinandu I. Habsburskému proti Osmanům bránit Vídeň a prakticky po celé 16. století vstupovali jako žoldnéři do bojů proti Osmanům v Uhrách. Zejména žoldnéři a dobrodruzi z řad české, moravské a slezské šlechty se neomezovali pouze na tento region, ale válečné zkušenosti získávali i na bojištích západní Evropy, Itálie a ve Středomoří. Zde sloužili nejen jako žoldnéři, ale také jako členové Řádu svatého Jana.

EX1-4B1

Osmanská expanze

Dobytím pevnosti Bělehrad roku 1521 se Turkům otevřely dveře k další expanzi. Roku 1526 zaútočil sultán Sulejman I. do Uher, čemuž musel čelit mladý český a uherský král Ludvík I. Jagellonský. Jeho vojsko, včetně asi 8000 vojáků z českých zemí, se 29. srpna u Moháče střetlo s dvojnásobnou přesilou Osmanů. Po počátečním úspěchu uherského jezdeckta ale bojiště ovládla palba osmanského dělostřelectva a pěchoty, což boj rozhodlo. Sám král Ludvík při útěku z prohrané bitvy utonul při brodění řeky.

Porážka u Moháče a spory o nástupnictví v Uhrách znamenaly pro Turky ideální příležitost k další expanzi do Uher a dále do Evropy. Roku 1529 se jejich vojsko dostalo až k Vídni, kterou neúspěšně obléhalo. Boje o uherskou korunu a další války proti Osmanské říši se staly

pro vojáky z českých zemí nejčastějším bojištěm pro dalších 170 let. Několikrát vytáhla do Uher válčit i česká zemská hotovost, několikrát se Osmani také dostali až na území Koruny české.

EX1-4B2

Kriegsmani - čeští válečníci nového věku

Kriegsman – válečník, profesionální voják, jehož živí válečná vřava. Podobně jako v předchozí době, poskytly válečné konflikty 16. století možnost sezónní nebo trvalé obživy velkému množství českých žoldnéřů. Mnoho šlechticů z českých zemí udělalo zářnou kariéru v habsburských armádách. V západních Čechách se verbovali vojáci do německé selské války, čeští šlechtici a žoldnéři bojovali také v italských válkách mezi císařem a Francií, v konfliktech uvnitř říše, ale i ve španělských službách ve Flandrech a ve Středomoří, nebo pod vlajkami Řádu maltézských rytířů na moři a dokonce v severní Africe. Nejčastěji ale válčili v Uhrách proti Osmanům.

Několikrát také stanuli na vzájemně nepřátelských stranách, ať již v případě domácích lokálních válek, prvního protihabsburského odboje nebo během sporu císaře Rudolfa s jeho bratrem arcivévodou Matyášem. Samotné české země byly v této době většinou války ušetřeny, nebo je zasáhla jen okrajově.

EX1-5A

Třicetiletá válka

Dne 23. května 1618 vyhodili předáci české protestantské opozice z okna Pražského hradu královské místodržící, netušíce, že právě vypustili ze řetězu válečnou lítici, jakou dosud Evropa nepoznala. Na dalších 30 let se kontinent proměnil v jedno velké bojiště. Zpočátku šlo o občanskou válku v českých zemích, ale jak obě strany sháněly spojence, konflikt se rozrůstal do obhlavných rozměrů. Zprvu proti sobě stáli protestanti a katolíci v habsburských zemích a v Říši, záhy ale konflikt odhodil náboženskou škrabošku a stal se bojem o vytvoření silných centralizovaných absolutistických velmocí a vytvoření rovnováhy mezi nimi. Na konci války tak na jedné straně stálo protestantské Švédsko s katolickou Francií, podporované například Osmanskou říší, proti stredoevropským habsburským zemím a Španělsku, jež vojensky podpořilo zase protestantské Dánsko. Válka se přehnala českými zeměmi opakovaně, v Čechách začala a zde také symbolicky skončila před hradbami nepokořeně Prahy.

EX1-5B1

Povstání stavů a celoevropský konflikt

Česká stavovská opozice i Habsburkové používali vojenský nátlak k prosazení svých politických cílů již v předchozích letech: vojsko arcivévodovy Matyáše před Prahou (1608), vynucení vydání Rudolfova majestátu (1609) a pasovské vojsko před Prahou na podporu Rudolfa II. (1611). Roku 1618 mělo jít jen o podobné chřestění zbraněmi jako dříve, okolnosti se však změnily, hlavně poté co začátkem roku 1619 zemřel císař Matyáš. S ním padla i naděje na smírné řešení, neboť Ferdinand II. byl nekompromisní a nepřístupný dohodě. K českým povstalcům se záhy připojilo Slezsko a Lužice, poté Morava a následně Rakousy a Uhry, vlažně také říšští protestanti. Habsburky podpořili jejich příbuzní vládnoucí ve Španělsku, ale i v Itálii či Španělském Nizozemí, a také říšští katolíci a polský král. Volbou Friedricha Falckého českým králem byla částečně zaangažována Anglie a Nizozemí, proti

Polákům pak Sedmihradci poštvali Osmanské impérium. Po dvou letech bojů již byly do konfliktu zapojeny téměř všechny evropské mocnosti a válka zuřila od Porýní až k moldavské řece Prut.

EX1-5B2

Válka jako „byznys“, válka, která změnila svět

Pro mnoho lidí se stala válka zdrojem obživy, od prostých žoldnéřů až po šlechtické vojenské podnikatele. Plukovník-majitel obdržel patent k naverbování jednotky na své náklady. Ty pak účtoval vladaři k proplacení. Často proto docházelo k vykazování „mrtvých“ duší. Majitel měl také podíl na kořisti. Pokud byl podnikavý, zajišťoval si výrobu výstroje a výzbroje na vlastních panstvích. Náklady tak platil vládce a majiteli pluku končila v kapse značná část výnosů z výroby.

Celoevropská válka mezi mocnostmi znamenala také zápas o jejich státní uspořádání, územní zisky a sféry vlivu. Otázka náboženství vzala brzy za své. Z války vzešly jako silné evropské mocnosti Francie, Švédsko a Nizozemí. Moc Španělska a Polska byla oslabena a Anglie musela po občanských válkách svoji velmocenskou roli teprve potvrdit. Podunajská monarchie patřila k poraženým, ale podařilo se jí centralizovat absolutistickou moc v dědičných zemích, zatímco v Říši musela na tyto cíle rezignovat.

EX1-5B3

Bitva na Bílé hoře

Roku 1620 již nešlo o občanskou válku v Čechách, neboť se již bojovalo na mnoha místech Evropy. Čeští stavové čelili koalici císařských vojsk a armády Katolické ligy, zatímco Sasové dobývali pro císaře povstalou Lužici hájenou Slezany, německá Protestantská unie s anglickými jednotkami bránila Rýnskou Falci proti Španělům. Polské katolické oddíly, které na Slovensku poutaly bojem sedmihradské jednotky, musely následně čelit ofenzivě Osmanů v Moldávii.

Česká stavovská armáda ustoupila z Rakouska do Čech a nakrátko zastavila katolické síly u Rakovníka. Nepřítel ji ale obešel a stavové museli chvátat ku Praze. Krátká, ale intenzivní bitva obou armád na Bílé hoře 8. listopadu 1620 skončila rozdrčením stavovské armády a stala se bodem zlomu první, česko-falcké fáze války. Český zimní král Friedrich Falcký uprchl z Čech, stejně jako předáci opozice. Protestantská „fronta“ byla rozetnuta na západní a východní bojiště, což vedlo k jejímu postupnému zhroucení.

EX1-6A

Ohrožení z východu

Třicetiletá válka položila i v našich zemích základ stálé armády. Pěchota koncem 17. století vyřadila poslední píky a bojovala primárně palbou, zatímco jezdeckvo zůstávalo při své mobilitě hlavním úderným prvkem, přestože odložilo části ochranných zbrojí. Války habsburského soustátí, do něhož patřily i české země, se vedly proti tradičním nepřátelům. Vojáci z českých zemí tak bojovali hlavně v cizině – v Polsku proti Švédům, v Itálii, v Porýní a v Nizozemí proti Francouzům a v Uhrách, Sedmíhradsku, Chorvatsku a Srbsku proti Osmanům a jejich spojencům. Zatímco Francouzi ohrozili naše země pravděpodobně „jen“ teroristickými žhářskými útoky na česká města roku 1689, zůstávali pro naše obyvatele největším nebezpečím Turci a povstalí uherští Kuruci, kteří napadali východní Moravu a Slezsko. Jim čelila vedle vojska i zemská milice, předchůdkyně pozdější zeměbrany. Válečné útrapy poznali Moravané a Slezané v letech tureckých válek 1663–1664, 1680–1683, 1688 i během Rákócziho povstání 1703–1709.

EX1-6B1

Vojenské reformy

Stálá armáda habsburské monarchie vznikla během třicetileté války, neboť pluky přestaly být na zimu rozpouštěny. Po uzavření vestfálského míru zůstala armáda trvalou součástí státního aparátu. Organizačně ji stvořili vrchní velitelé a prezidenti dvorské válečné rady Václav Eusebius kníže Lobkowitz a Raimund hrabě Montecuccoli. Přes Montecuccoliho inovativní přístup k taktice ale armáda fungovala na obdobných principech jako za třicetileté války. Až princ Evžen Savojský, který stejné funkce převzal na přelomu 17. a 18. století, provedl reformy, které výrazně omezily práva majitelů pluků, a financování armády se zefektivnilo. Třicetiletá válka znamenala výrazný rozvoj evropského vojenství, takže následné střety s Osmany přinesly větší úspěchy habsburským armádám. Naopak na východě převzatá taktika lehké pěchoty a lehkého jezdeckva slavila úspěchy v boji s Francií. Ke konci 17. století také došlo k definitivnímu zrušení jednotek rondaširů a pikenýrů a k jejich nahrazení granátníky a pěšáky s mušketou vybavenou bodákem.

EX1-6B2

Nepřátelé od Balkánu po Rýn

Války zasáhly české země velmi citelně hned několikrát. Ohrožena byla hlavně východní Morava a Slezsko, a to jak Turky, tak uherskými povstalci – Kuruci. Během turecko-rakouské války 1663–1664 bylo moravské pohraničí vystaveno tureckým nájezdům a desítky tisíc lidí skončily v otroctví. Turci a Kuruci napadali naše země také v následujících letech, takže bylo třeba zajistit obranu průsmyků v Bílých Karpatech a do zemské milice byl v kritických dobách povolán až každý pátý muž v oblasti.

Císařská armáda, a s ní také vojáci z českých zemí, v tomto období válčila s Turky a s povstalci v Sedmíhradsku, v Uhrách, v Čechách (1680) a na Korsice. Jejím tradičním nepřítelem se vedle Osmanů stala hlavně Francie, s níž bojovala ve francouzsko-nizozemské válce (1673–1679), v devítileté válce (1689–1697), ve válce o španělské dědictví (1701–1714) a ve válce o polské následnictví (1733–1735). Roku 1689 byla Praha zasažena největším teroristickým útokem ve svých dějinách – „francouzským požárem“.